

Sygn. akt I C 255/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Włodarczyk

Protokolant: Karolina Żerdzińska – Wydmuch

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2016 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa W. B.

przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa- Dyrektorowi Aresztu Śledczego w C., Dyrektorowi Zakładu Karnego w B., Dyrektorowi Zakładu Karnego w W., Dyrektorowi Aresztu Śledczego w K. , Dyrektorowi Aresztu Śledczego W.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda W. B. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa- Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt I C 255/15

UZASADNIENIE

Powód W. B. w pozwie z dnia 1.06.2015r wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa - (...) Służby Więziennej w W. i Dyrektora Aresztu Śledczego w C. kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia ogłoszenia wyroku oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu. Uzupełniając braki formalne pozwu powód wskazał, że roszczenie wiąże z działalnością następujących statio fisci Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w C., gdzie przebywał od 8.06.2005r do 27.01.2006r, od 22.02.2006r do 9.07.2008r, Zakładu Karnego w B. gdzie przebywał w okresie od 27.01.2006r do 22.02.2006r, od 8.01.2009r do 2.09.2009r, Zakładu Karnego w W. gdzie przebywał w okresie od 9.07.2008r do 8.01.2009r, Aresztu Śledczego w K. gdzie przebywał w okresie od 2.09.2009r do 29.01.2013r, od 10.04.2013r do 16.08.2013r, oraz Aresztu Śledczego w (...) gdzie przebywał od 29.01.2013r do 10.04.2013r. W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwany dopuścił się naruszenia jego dóbr osobistych, to jest godności, intymności, oraz prawa do humanitarnego traktowania osób pozbawionych wolności. Podał jako podstawę prawną roszczenia art. 24 kc w zw. z art. 448 kc w zw. z art. 2, 30, 40, 41 ust 4, 47 Konstytucji RP i 60 ust 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Powód wskazał, że Konstytucja RP nakazuje humanitarne traktowanie osób pozbawionych wolności. Traktowanie humanitarne to takie, które nie jest niehumanitarne, okrutne, poniżające. Powinno uwzględniać minimalne potrzeby każdego człowieka z uwzględnieniem przeciętnego poziomu życia w danym społeczeństwie. Władza publiczna ma obowiązek podejmowania działań w celu zapewnienia osobom pozbawionym wolności godnych warunków odbywania kary. Dalej wskazał, że jako przykłady niehumanitarnego traktowania, naruszania godności więźniów, w orzecznictwie wskazano zbyt małą powierzchnię cel więziennych, nieodpowiednią wentylację, otwarte toalety, ograniczenia w korzystaniu z zajęć kulturalnych i biblioteki. Powód odwołując się do swoich pobytów w zakładach karnych i aresztach śledczych wskazał, że nigdy nie respektowano co do niego wymogu by cela mieszkalna zapewniała co najmniej 3

metry kwadratowe powierzchni na osadzonego. Zawsze cele były przeludnione co naruszało jego godność. Ponadto w intymność i prywatność powoda godziło to, że musiał korzystać z WC, które było niezabudowane i znajdowała się w nim umywalka. W celach nie było właściwej wentylacji i panował w nich fetor i zaduch. Akty prawne (kodeks karny, kodeks postępowania karnego), jak i prasa oraz książki były stare, nie było nowych publikacji. Osadzony mógł korzystać tylko raz w tygodniu z kąpieli w łaźni i to tylko przez 5 minut. Wyposażenie cel (szafki, łóżka, brak drabinek przy łóżkach), było w opłakanym stanie. Skazani mieli prawo tylko do godzinnego spaceru dziennie, a zajęcia dodatkowe kulturalno – oświatowe to była fikcja. Powód zajmując górną pryczę musiał więc na nią się wdrapywać, a schodząc z łóżka bez drabinki uszkodził sobie łętkotkę i staw kolanowy lewy (miało to miejsce w Areszcie Śledczym w K. w grudniu 2011r). Mimo zgłoszenia przez powoda tego zdarzenia leczenie operacyjne zrealizowano dopiero 8.03.2013r usuwając uszkodzoną łętkotkę.

W piśmie z dnia 16.10.2015r –k. 114, powód oświadczył, że jego pozew nie dotyczy okresu ostatnich miesięcy osadzenia w Areszcie Śledczym w C. (gdzie przebywał od 8.04.2015r), bowiem warunki pobytu w areszcie są przyzwoite. Powód powtórzył to zeznając w charakterze strony –k. 127.

Pozwany Skarb Państwa – Dyrektor (...) Służby Więziennej, Dyrektor Aresztu Śledczego w C., Dyrektor Zakładu Karnego w B., Dyrektor Zakładu Karnego w W., Dyrektor Aresztu Śledczego w K., Dyrektor Aresztu Śledczego W. M. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych. W pierwszej kolejności pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia co do zdarzeń, które miały miejsce przed upływem 3 lat przed datą wniesienia pozwu. Pozwany wskazał, że powód wiedział o naruszeniu jego dóbr osobistych od momentu, kiedy doszło do ich naruszenia, wiedział także kto odpowiada za naruszenie dóbr osobistych. Zgodnie z art. 442 (1) § 1 kc roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przedawniają się z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Zarzut przedawnienia dotyczy więc roszczeń powstałych przed datą 11 czerwca 2013r. Odnośnie standardu cel i sposobu rozmieszczenia osadzonych, to w Areszcie Śledczym w C. powód nie był osadzony w celach gdzie było przeludnienie, w magazynie odzieżowym wydano powodowi sprzęt stołowy, materac i pościel. Kącik sanitarny umożliwiał nieskrępowane korzystanie z niego. Toalety nie są w pełni zabudowane, aby zapobiegać próbom samobójczym i aktom przemocy pomiędzy osadzonymi. Cele miały zapewnioną prawidłową wentylację, można było także w nich otwierać okna. Ciepła woda była dostępna codziennie w godzinach od 6:00 do 17:00. W areszcie przeprowadzano regularnie remonty i usuwano ewentualne awarie. Powód nigdy nie zgłaszał skarg na warunki pobytu w areszcie. Podobna sytuacja miała miejsce podczas pobytu powoda w Zakładzie Karnym w B.. Jedyna różnica polegała na tym, że w miesiącach kwiecień, maj, czerwiec, powód przebywał w celach przeludnionych, o czym był informowany sędzia penitencjarny. Podobna sytuacja miała miejsce podczas pobytu powoda w Zakładzie Karnym w W., tutaj także warunki osadzenia nie naruszały dóbr osobistych powoda, jedynie przez pewien czas powód przebywał w celach, w których powierzchnia mieszkalna na osobę była mniejsza niż 3 metry kwadratowe. Było to w okresach: od 2.10.2008r do 22.10.2008r, od 29.10.2008r do 18.11.2008r, od 17.12.2008r do 24.12.2008r, od 29.12.2008r do 6.01.2009r. Jeśli chodzi o osadzenie w Areszcie Śledczym w K. to warunki sanitarno – bytowe były właściwe. Jedynie w dniu 2.09.2009r i w okresie od 23.09.2009r do 4.11.2009r, powód był osadzony w celach, w których doszło do przeludnienia. Pobyt powoda w Areszcie Śledczym w (...) był związany z procesem leczenia. Miał tam zapewnione godne warunki pobytu.

W zakresie organizacji zajęć kulturalno oświatowych, w każdej z jednostek penitencjarnych, w których powód był osadzony, miał zapewniony dostęp do zajęć kulturalno – oświatowych, do biblioteki. Do cel był doprowadzony sygnał radiowy i telewizyjny. W Areszcie Śledczym w C. powód ani razu nie zgłosił się do biblioteki, nie chciał z niej korzystać.

W zakresie opieki medycznej pozwany przyznał, że w Areszcie Śledczym w W. wykonano u powoda zabieg artroskopii kolana lewego. Leczenie odbyło się bez powikłań. Powód nigdy nie zgłaszał, że doznał urazu kolana na terenie aresztu z przyczyn leżących po stronie aresztu.

Pozwany zwrócił uwagę, że ciężar dowodu spoczywa na powodzie, zaś samo przebywanie w zakładzie karnym nie oznacza, że doszło do naruszenia godności osadzonego. Pozbawienie wolności wiąże się bowiem zawsze z pewnymi

uciażliwościami i niedogodnościami, związanymi z pobytem w zakładzie karnym. Powód podczas osadzenia nie był przetrzymywany w warunkach nieludzkich, niegodziwych, niehumanitarnych.

1. Ustalenia faktyczne.

Powód przebywał w Zakładzie Karnym w B. w okresach od 3.02.2005r do 8.06.2005r, od 27.01.2006r do 22.02.2006r i od 8.01.2009r do 2.09.2009r.

(dowód: informacja o pobytach i orzeczeniach –k. 52-53)

Powód przebywał w Zakładzie Karnym w W. w okresie od 9.07.2008r do 8.01.2009r.

(dowód: notatka służbowa z Zakładu Karnego w W. –k. 64)

W Areszcie Śledczym w C. powód był osadzony w okresach: od 4.01.1986r do 4.09.1986r, od 21.05.1992r do 21.05.1993r, od 25.11.1997r do 3.11.1998r, od 28.11.2001r do 24.01.2002r, od 3.04.2002r do 18.04.2002r, od 5.06.2002r do 20.06.2002r, od 18.11.2004r do 18.01.2005r, od 8.06.2005r do 27.01.2006r, od 22.02.2006r do 9.07.2008r, od 8.04.2015r do nadal. W areszcie (w okresie gdy roszczenie nie jest przedawnione), powód miał zapewnione odpowiednie wyżywienie, zapewniono mu właściwe wyposażenie celi, środki higieny, nieskrepowane korzystanie z kąpielnicy sanitarnego. W areszcie działała sprawna wentylacja, można było także otwierać okna. Powód miał też codziennie dostęp do ciepłej wody.

(dowód: notatka służbowa z Aresztu Śledczego w C. –k. 50-51, 57, częściowo zeznania powoda –k. 126-128)

W Areszcie Śledczym w K. powód był osadzony w okresach od 2.09.2009r do 29.01.2013r i od 10.04.2013r do 16.08.2013r. Przeludnienie, czyli przekroczenie normy minimum 3 metrów kwadratowych na osobę miało miejsce tylko w czasie osadzenia w dniu 2.09.2009r i w okresie od 23.10.2009r do 4.11.2009r. Warunki bytowe w areszcie (w okresie nie przedawnionym), odpowiadały wszystkim obowiązującym normom. Wyposażenie cel było w dobrym stanie technicznym. Kąpielnice sanitarne były trwale wydzielone od reszty pomieszczenia i zamykane drzwiami. Łazienka była udostępniana raz w tygodniu. W każdej celi była umywalka z bieżącą ciepłą i zimną wodą. W celach była sprawna wentylacja grawitacyjna. Każdy skazany otrzymywał przepisane środki higieny. Pościel była wymieniana regularnie 1 raz na 2 tygodnie, posiłki spełniały normy wagowe i kaloryczne. Powód miał też zapewniony dostęp do wszelkich zajęć kulturalno – oświatowych, prasy, biblioteki, a także kontakt z wychowawcą i psychologiem. Powód zgłosił dolegliwości kolana dopiero 28.02.2012r., po zbadaniu skierowano go na konsultację ortopedyczną, która odbyła się 22.03.2012r. Powód nie zgłaszał, że doznał urazu podczas zeskakiwania z łóżka. W dniu 10.04.2012r wykonano rtg stawu kolanowego. Podczas kolejnej konsultacji ortopedycznej w dniu 26.04.2012r pojawiło się podejrzenie uszkodzenia więzadła krzyżowego. W maju 2012 wystąpiono do ZOZ Aresztu Śledczego W. o wyznaczenie terminu przyjęcia do szpitala. Termin ten ustalono na luty 2013r.

(dowód: notatka służbowa z Aresztu Śledczego w K. –k. 54, 71-72, 102-103, protokoły kontroli –k. 73-90, sprawozdanie z wizytacji –k. 91-101, 108)

W Areszcie Śledczym W. M. powód był osadzony w okresie od 29.01.2013r do 10.04.2013r. W czasie osadzenia powoda w celach aresztu i na oddziale szpitalnym nie doszło do naruszenia minimalnej normy 3 metrów kwadratowych na 1 osadzonego. W areszcie była świetlica, w której były organizowane różne zajęcia kulturalne, jednak korzystanie z nich było dobrowolne. Funkcjonował radiowęzeł, który emitował także audycje kulturalno – oświatowe. Każdy osadzony mógł korzystać z zasobów biblioteki. Powód nigdy nie zgłaszał chęci udziału w jakichkolwiek zajęciach KO.

(dowód: notatka służbowa z Aresztu Śledczego W. –k. 55-56, 104-106, 107)

Powód przebywał w Zakładzie Opieki Zdrowotnej Aresztu Śledczego W. na Oddziale (...) w okresie od 18.02.2013r do 2.04.2013r z rozpoznaniem uszkodzenia łąkotki przyśrodkowej i ACI stawu kolanowego lewego. Podczas tego pobytu w dniu 8.03.2013r wykonano u powoda artroskopię kolana lewego- usunięto uszkodzona łąkotkę.

(dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego –k. 13-14, dokumentacja medyczna z AŚ W. –k. 242- 256)

Biegły sądowy z dziedziny ortopedii i traumatologii S. G., w oparciu o badanie przedmiotowe powoda, dokumentację medyczną i wywiad stwierdził, że jest możliwe, iż powód w latach 2011- 2012 w Areszcie Śledczym w K. doznał urazu skrętnego lewego stawu kolanowego (powód twierdził, że stało się to podczas zeskoku z łóżka górnego). W wyniku urazu doszło do uszkodzenia więzadła krzyżowego przedniego oraz łąkotki przyśrodkowej. Z dokumentacji medycznej wynika, że powód po raz pierwszy zgłosił dolegliwości kolana zgłaszając się do ambulatorium w dniu 28.02.2012r. Na konsultację ortopedyczną powód zgłosił się 22.03.2012r- zapisano wówczas powoda do ewentualnej artroskopii. W dniu 26.04.2012r powód miał kolejną konsultację ortopedyczną i skierowano powoda na leczenie artroskopowe w warunkach szpitala więziennego. W tym celu powód został przyjęty na Oddział (...) Aresztu Śledczego W. w dniu 18.02.2013r, a w dniu 8.03.2013r wykonano u powoda zabieg artroskopii stawu kolanowego. W trakcie zabiegu stwierdzono uszkodzenie więzadła krzyżowego przedniego oraz uszkodzenie łąkotki przyśrodkowej. Usunięto więc uszkodzoną łąkotkę. Leczenie powoda odbywało się prawidłowo. Osoby nie pozbawione wolności oczekują na konsultację ortopedyczną w ramach NFZ ok. 4-5 miesięcy, a na zabieg artroskopii ok. 8 miesięcy. U powoda konsultacje odbyły się szybciej, sam zabieg wykonano nieco później. Stan powoda nie uzasadniał wykonania zabiegu w trybie pilnym.

(dowód: opinia biegłego S. G. –k. 237-240, dokumentacja medyczna powoda z okresu pobytu w Areszcie Śledczym w K. –k. 175-208)

2. Ocena dowodów.

Czasokres pobytu powoda w ZK w B. i innych jednostkach penitencjarnych był niesporny i został udowodniony informacją o pobytach i orzeczeniach –k. 52-53.

Czas pobytu powoda w ZK w B. dotyczy okresu sprzed 1.06.2012r, a więc okresu którego dotyczy zarzut przedawnienia. Roszczenia powoda dotyczące pobytu w tym ZK są przedawnione. Nie można wykluczyć, że warunki pobytu naruszały dobra osobiste powoda, bowiem wskazuje na to notatka służbowa z k. 58. Mowa jest w niej o możliwym braku dostatecznej wentylacji w celach pawilonu A i B (stara część), o kąciakach sanitarnych oddzielonych tylko parawanami, oraz o przebywaniu przez powoda w celach przeludnionych –k. 58, 63. Sąd dał wiarę tym notatkom oraz zbieżnym z nimi zeznaniom powoda. Jednak jeszcze raz trzeba podkreślić, że opisane tymi dowodami sytuacje istniały przed datą 1.06.2012r.

W ZK w W. powód był osadzony w okresie od 9.07.2008r do 8.01.2009r. Sąd dał wiarę notatkom służbowym opisującym warunki pobytu w tym zakładzie karnym –k. 64-70. Można zakładać, że powoda, podczas jego osadzenia dotknął pobyt w celach gdzie panowało przeludnienie. W celach, w których był osadzony (nr 101, 103, 110), doszło bowiem do obniżenia powierzchni mieszkalnej przypadającej na osadzonego –k. 68. Sąd dał więc w tym zakresie wiarę zeznaniom powoda. Jednak także w tym wypadku roszczenia powoda są przedawnione z uwagi na to, że jego osadzenie miało miejsce przed datą 1.06.2012r.

W Areszcie Śledczym w C. powód był osadzony w okresach: od 4.01.1986r do 4.09.1986r, od 21.05.1992r do 21.05.1993r, od 25.11.1997r do 3.11.1998r, od 28.11.2001r do 24.01.2002r, od 3.04.2002r do 18.04.2002r, od 5.06.2002r do 20.06.2002r, od 18.11.2004r do 18.01.2005r, od 8.06.2005r do 27.01.2006r, od 22.02.2006r do 9.07.2008r, od 8.04.2015r. Powód nie zgłaszał roszczeń dotyczących pobytu od 8.04.2015r. Pobyty wcześniejsze miały miejsce przed 1.06.2012r, zatem ewentualne roszczenia z nich wynikające są przedawnione. Powód wywodził roszczenia przede wszystkim z okresów pobytu w latach 2006-2008, kiedy był osadzony w celi powstałej ze świetlicy. Fakt złych warunków panujących wówczas w areszcie został potwierdzony zeznaniami świadka K. B. –k. 142-144, dotyczą one pobytu powoda i świadka w Areszcie Śledczym w C. w latach 2006-2008. Świadek potwierdził, że widywał na spacerach powoda, że powód zalił mu się, że osadzono go w przeludnionej 20-osobowej celi. Sąd dał więc wiarę zeznaniom w/w świadka i powoda w omawianym zakresie, jednak, ewentualne roszczenia – jak już wskazano, są

przedawnione. Fakt złych warunków w tym areszcie potwierdza także treść Raportu (...) z wizytacji Aresztu Śledczego w C., który dotyczy stanu zastanego w dniach 4-5 marca 2013 –k. 146-156.

W Areszcie Śledczym w K. powód był osadzony w okresach od 2.09.2009r do 29.01.2013r i od 10.04.2013r do 16.08.2013r. Sąd dał wiarę dokumentom w postaci notatek służbowych z Aresztu Śledczego w K. –k. 54, 71-72, 102-103, protokołom kontroli –k. 73-90, sprawozdaniu z wizytacji –k. 91-101, 108. O wiarygodności tych dokumentów świadczy fakt, że administracja aresztu nie tała, że w dniu 2.09.2009r i w okresie od 23.10.2009r do 4.11.2009r, powód był osadzony w celach przeludnionych. Jest to informacja niekorzystna dla pozwanego, ale jej nie ukrywano. Jednak pobyty te dotyczą okresu przed 1.06.2012r, a więc potencjalne roszczenia z nimi związane są przedawnione. W okresie od 1.06.2012r warunki pobytu w Areszcie Śledczym w K. nie naruszały dóbr osobistych powoda, w szczególności jego godności. Jak wynika z powoływanych dokumentów, standard cel, ich wyposażenie, wentylacja, kąpieliki sanitarne, dostęp do zajęć KO, biblioteki był odpowiedni, zgodny ze wszelkimi normami. W tym zakresie sąd nie dał więc wiary zeznaniom powoda w charakterze strony, oceniając, że są gołosłowne, pozbawione konkretów, nie potwierdzone innymi wiarygodnymi dowodami.

W Areszcie Śledczym W. powód był osadzony w okresie od 29.01.2013r do 10.04.2013r. Sąd dał wiarę dowodom w postaci dokumentów notatek służbowych z Aresztu Śledczego W. M. –k. 55-56, 104-106, 107, które wiarygodnie opisują warunki panujące w areszcie podczas pobytu w nim powoda. Warunki te były godne, odpowiednie, nie naruszały żadnych norm i standardów. Zeznania powoda kwestionujące te warunki mają duży poziom ogólności, powód nie operuje konkretami, są więc gołosłowne i niewiarygodne.

Co do urazu doznanego przez powoda i procesu leczenia, to sąd oparł się na dowodach w postaci karty informacyjnej leczenia szpitalnego –k. 13-14, dokumentacji medycznej z AŚ W. –k. 242- 256, oraz opinii biegłego S. G. –k. 237-240, dokumentacji medycznej z okresu pobytu w Areszcie Śledczym w K. –k. 175-208 . Sąd dał wiarę w/w dokumentom i opinii, ponieważ dokumenty przez powoda nie były kwestionowane, oceniał je także biegły. Strony nie kwestionowały opinii biegłego. Opinia jest rzetelna, opisuje czynności badawcze oraz wyciągnięte przez biegłego na ich podstawie wnioski. Opinia potwierdza, że proces leczenia powoda odbył się bez zbędnej zwłoki, był w pełni prawidłowy, adekwatny do doznanego urazu.

Wobec nie podania przez powoda adresu świadka T. B.- pominięto dowód z jego zeznań –k. 165.

3. Ocena prawna.

Przede wszystkim, na wstępie należy stwierdzić, że roszczenia powoda W. B. odnoszące się do pobytów w jednostkach penitencjarnych przed datą 1.06.2012r., czyli w Areszcie Śledczym w C. w okresie od 12 kwietnia 2007 r. do 14 marca 2009 r., w Zakładzie Karnym w B. w okresach od 3.02.2005r do 8.06.2005r, od 27.01.2006r do 22.02.2006r. i od 8.01.2009r do 2.09.2009r., w Zakładzie Karnym w W. w okresie od 9.07.2008r do 8.01.2009r., w Areszcie Śledczym w K. w okresie od 2.09.2009r do 31.05.2012r - są przedawnione. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2007r., nr 80, poz. 538) do roszczeń, o których mowa w art. 1 (o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym), powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ k.c. W niniejszej sprawie będzie miał zatem zastosowanie art. 442¹§1 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 10 sierpnia 2007 r., albowiem roszczenie powoda w tej dacie były jeszcze nieprzedawnione lub powstały dopiero po dacie 10.08.2007r.

W myśl art. 442¹§1 k.c., w brzmieniu obowiązującym od dnia 10 sierpnia 2007 r., roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Charakter roszczenia świadczy, iż o ewentualnej krzywdzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia powód W. B. wiedział w momencie zaistnienia poszczególnych zdarzeń m.in. osadzenia w przeludnionych celach, niedostatecznych racji żywnościowych, braku zajęć kulturalno-oświatowych, stanowiący podstawę faktyczną żądania pozwu.

Powództwo zostało natomiast wytoczone w dniu 1 czerwca 2015 r. (k. 15). Roszczenie za wskazany powyżej okres jest zatem przedawnione. Przedawnienie nastąpiło najpóźniej z dniem 1 czerwca 2012 r.

Termin przedawnienia, o którym mowa, dotyczy wszelkich roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, w tym też roszczeń majątkowych o naprawienie krzywdy niemajątkowej. Do kategorii roszczeń, które ulegają przedawnieniu w trybie art. 442 k.c. zalicza się też roszczenia majątkowe z art. 445 k.c. i art. 448 k.c. (por.: Komentarz do Kodeksu Cywilnego, G. Bieniek i in., Ks. III, Zobowiązania Tom I, Wyd. Praw. 1996r., str. 346).

Zatem roszczenie powoda we wskazanym zakresie jest przedawnione (powstałe przed 1.06.2012r).

W pozwie powód twierdził, że do urazu kolana doszło w Areszcie Śledczym w K., w grudniu 2011r-k. 8. Potwierdził to w piśmie z dnia 19.10.2015r-k. 115. Pewne jest, że uraz istniał już w dacie 28.02.2012r. Zatem także roszczenie związane z powstaniem urazu kolana (jeśli by założyć, że doszło do niego z powodu nie zabezpieczenia przez pozwanego drabinek przy górnych łózkach, które pozwalałyby na bezpieczne wchodzenie na nie i schodzenie), także uległo przedawnieniu, z uwagi na upływ przeszło 3 lat od daty zdarzenia do daty wniesienia pozwu. Co do tego roszczenia warto dodać, że powód nie udowodnił, aby do urazu kolana doszło z przyczyn leżących po stronie pozwanego. W szczególności do daty wniesienia pozwu, w którym po raz pierwszy pojawiła się teza, iż doszło do tego urazu w okolicznościach podawanych przez powoda, nigdy powód nie informował o tym administracji aresztu, sędziego penitencjarnego, lekarzy. Jest oczywiste, że gdyby rzeczywiście powód musiał przejść zabieg operacyjny z przyczyn leżących po stronie pozwanego, to z pewnością dawałby wcześniej wyraz swemu niezadowoleniu z tego powodu. Tymczasem nawet w pozwie zdarzenie to nie zostało w żaden sposób wyeksponowane, tylko przytoczone niemalże na końcu uzasadnienia pozwu. Do urazu kolana mogło dojść w jakichkolwiek okolicznościach. Zeskok z łóżka to tylko jedna z wielu możliwych hipotez zaistnienia tego zdarzenia. Zeznania powoda, nie mając potwierdzenia w jakichkolwiek dowodach materialnych (dokumentacji medycznej, skargach), nie są wystarczającym dowodem dla ustalenia zgodnie z nimi przyczyny urazu. Oddalenie powództwa w tym zakresie miałyby więc także uzasadnienie merytoryczne- powód nie ma bowiem żadnego roszczenia wobec pozwanego, gdyż do urazu kolana doszło z przyczyn, za które pozwany nie ponosi odpowiedzialności.

Opinia biegłego S. G. służyła przede wszystkim ustaleniu czy pozwany zapewnił powodowi odpowiednie leczenie urazu kolana. Ustalenia, które można poczynić w oparciu o tę opinię wskazują jednoznacznie na to, że cały proces leczenia, począwszy od etapu diagnostyki, po leczenie szpitalne, odbył się w sposób prawidłowy, zgodny ze sztuką medyczną, we właściwym czasie, bez nadmiernych opóźnień (w porównaniu z warunkami wolnościowymi). Czas wykonania zabiegu nie wpłynął na ewentualne pogorszenie stanu zdrowia powoda. Zatem także w tym wypadku powództwo jest nieuzasadnione.

Przy okazji oceny dowodów wskazano także, że roszczenia powoda dotyczące naruszenia jego dóbr osobistych podczas osadzenia po dacie 1.06.2012r w Areszcie Śledczym w K. i Areszcie Śledczym W. M., są merytorycznie nieuzasadnione, bowiem warunki osadzenia były humanitarne, nie naruszały godności powoda, intymności, ani innych jego dóbr osobistych.

Stosownie do art. 24§1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

W sprawie o ochronę dóbr osobistych w pierwszej kolejności należy poddać ocenie, czy i jakie dobro zostało naruszone, a następnie ocenić – na zarzut pozwanego – czy pomimo naruszenia tych dóbr nie zachodzi podstawa do wyłączenia jego odpowiedzialności ze względu na brak bezprawności działania. Naruszenie dóbr osobistych oraz bezprawność są oczywiście kategoriami całkowicie samodzielnymi, niezależnymi i każda z nich podlega oddzielnej kwalifikacji i ocenie (por.: wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2002r. z uzasadnieniem, II CKN 167/01, nie publ.).

Należy podkreślić, iż dopiero po udowodnieniu przez powoda W. B., że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych pozwany Skarb Państwa byłby zobowiązany do wykazania braku bezprawności tego naruszenia jako przesłanki zwalniającej go od odpowiedzialności.

Powód nie wykazał jednak, aby w jego konkretnym przypadku- w okresie po 1.06.2012r, doznał jakiejś szkody (krzywdy) ze strony pozwanego. Zarzuty postawione przez powoda miały ogólny charakter. Powód nie odniósł się natomiast w żaden sposób do swojej konkretnej sytuacji, w jakiej znajdował się w jednostkach penitencjarnych po dacie 1.06.2012r. Powód w szczególności nie wskazał nawet kiedy i w jakich celach – jego zdaniem – występowało przeludnienie, czyli z iloma osobami przebywał wówczas w celi (celach). Powód w pozwie wyszczególnił generalnie problemy, z którymi borykały się – w mniejszym czy większym stopniu – zakłady karne czy areszty śledcze w Polsce, nie opisując jednak swojej konkretnej sytuacji w pozwanej jednostce, ani nie wskazując, jakiego rodzaju szkody (krzywdy) – jego zdaniem – doznał ze strony pozwanego. Stwierdzić natomiast należy, że z okoliczności sprawy wynika, że opisywane przez niego sytuacje nie miały miejsca (po dacie 1.06.2012r).

Pozwany Skarb Państwa w toku procesu przedstawił natomiast dowody, z których wynika niezasadność powyższych zarzutów powoda w odniesieniu do jego osoby. Powód w toku procesu nie dostarczył żadnych dowodów przeciwnych, które podważałyby twierdzenia pozwanego i powołane przez niego dowody. Twierdzenia powoda i sformułowane na ich podstawie zarzuty zatem nie potwierdziły się.

Wobec powyższego należy uznać, że zgromadzone dowody nie dają podstawy do przyjęcia, że warunki odbywania kary przez powoda we wskazanych jednostkach penitencjarnych (po dacie 1.06.2012r), były przejawem poniżającego traktowania, czyli naruszenia dóbr osobistych osadzonego bądź naruszenia art. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950r. (Dz.U. 1993r., nr 61, poz. 284 ze zm.), zgodnie z którym nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

Traktowanie jest uznawane za „nieludzkie”, jeżeli między innymi było zamierzone, dokonywane z premedytacją, stosowane przez wiele godzin bez przerwy, ma charakter ciągły oraz powoduje bądź urazy cielesne, bądź głębokie fizyczne i psychiczne cierpienie, a także jest „poniżające”, gdy miało takie natężenie, że spowodowało u ofiar uczucie strachu, cierpienia i upokorzenia w stopniu będącym w stanie je poniżyć. Aby traktowanie czy karanie można było uznać za „nieludzkie” lub „poniżające”, cierpienie i upokorzenie z nimi związane musi w każdym wypadku wykraczać daleko poza niezbędny element dolegliwości, stopień nieuniknionego cierpienia i upokorzenia, które pociąga za sobą stosowanie zgodnych z prawem form traktowania lub karania. (por.: wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 6 kwietnia 2000r., nr 26772/95, LEX nr 76872; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 26 października 2000r., nr 30210/96, LEX nr 42804; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 15 listopada 2001r., nr 25196/94, LEX nr 49822; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 29 kwietnia 2003r., nr 38812/97, LEX nr 79498).

Dokonując oceny, czy kara lub traktowanie jest „poniżające” w rozumieniu art. 3 Konwencji, należy wziąć pod uwagę, czy w zamierzeniu ma poniżyć i upokorzyć daną osobę oraz czy, w odniesieniu do następstw, wywarło negatywny wpływ na jej osobowość w sposób sprzeczny z art. 3 Konwencji (por.: wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 19 kwietnia 2001r., nr 28524/95, LEX nr 76215; wyrok ETPC z dnia 3 kwietnia 2001r., nr 27229/95, LEX nr 76211).

Wyjściowe założenie dla określenia wymaganego poziomu, na którym warunki uwięzienia nie naruszają przyrodzonej, niezbywalnej godności człowieka, jest takie, aby traktowanie człowieka pozbawionego wolności nie było poniżające

i niehumanitarne, a ograniczenia i dolegliwości nie przekraczały koniecznego rozmiaru wynikającego z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka oraz nie przekraczały ciężaru nieuniknionego cierpienia nieodłącznie związanego z samym faktem uwięzienia. Należy przy tym pamiętać, że przesłanką przyznania zadośćuczynienia jest – zgodnie z art. 448 k.c. – doznanie przez osadzonego krzywdy.

(por.: uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego (7s) z dnia 18 października 2011r., III CZP 25/11; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2007r. z uzasadnieniem, II CSK 269/07, LEX nr 315849; por. także wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z dnia 6 marca 2001r., nr 40907/98, LEX nr 76229; z dnia 29 kwietnia 2003r., nr 50390/99, LEX nr 79555; z dnia 29 kwietnia 2003r., nr 38812/97, LEX nr 79498; z dnia 22 października 2009r., nr 17885/04, LEX nr 523324; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2010r., I CSK 553/09, nie publ.).

O naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w jednostce penitencjarnej nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności, związanych z pobytem w takiej jednostce, polegających np. na niższej od oczekiwanej jakości warunków bytowych; nie powinno się oczekiwać warunków podobnych do domowych, które dla wielu ludzi bywają bardzo trudne (np. w wieloosobowych rodzinach zajmujących lokale socjalne czy mieszkania o niedużym metrażu, gorszym dostępie do mediów, bezrobotnych, osób zamieszkujących przytuliska), a nie wynikają z odbywania żadnej kary. (por.: uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2010r., IV CSK 449/10, nie publ.).

Powód W. B. nie udowodnił żadnych okoliczności faktycznych, które wskazywałyby, że warunki w jednostkach penitencjarnych (po dacie 1.06.2012r), spowodowały u niego jakieś negatywne skutki w postaci szkody majątkowej czy krzywdy niemajątkowej, ani nie określił w pozwie takiej szkody czy krzywdy, nie podał na czym miałyby ona konkretnie polegać.

Strona dochodząca zadośćuczynienia pieniężnego z tytułu naruszenia dobra osobistego zobowiązana jest udowodnić nie tylko sam fakt naruszenia dobra osobistego, ale także doznania krzywdy wskutek naruszenia dobra osobistego. Nie każde bowiem naruszenie dobra osobistego rodzi prawo do żądania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Jego przyznanie zależy od wielu różnych okoliczności, w tym m.in. od długotrwałości przebywania w przeludnionej celi, uciążliwości z tym związanych, poczucia krzywdy i jego stopnia oraz od pozostałych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, które mogą zwiększać lub osłabiać poczucie krzywdy, a nawet sprawiać, że w ogóle ono nie powstało. (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 września 2013r., I ACa 362/13, LEX nr 1403839).

Powód nie wykazał, że w czasie pobytu we wskazanych jednostkach penitencjarnych (po dacie 1.06.2012r), przebywał w celach, w których norma 3 m² powierzchni na osobę nie była zachowana. Podobnie nie udowodnił pozostałych twierdzeń odnośnie warunków bytowych w tych jednostkach. Cele w w/w jednostkach penitencjarnych w których przebywał powód miały wydzielone kąciki sanitarne, które odgrrodzone są od reszty celi mieszkalnej. Powód narzekał na ograniczenia w dostępie do ciepłej wody, za małą, jego zdaniem, ilość wydawanych środków czystości, niedostateczną wentylację w celach i ich niezadowalający stan techniczny, ograniczoną możliwość korzystania z łaźni. Wspomniane ograniczenia nie stanowią jednak o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w jednostce penitencjarnej, ale są immanentnie związane z charakterem izolacji penitencjarnej. Niewątpliwie pobyt w jednostce penitencjarnej rodzi pewne uciążliwości i niedogodności, tym niemniej wymaga podkreślenia, iż przebywanie w grupie, nie tylko w warunkach zakładu karnego lub aresztu śledczego, ale nawet w kilkoosobowych rodzinach wymusza współdziałanie, wzajemne ustępstwa i konieczność uwzględniania potrzeb innych ludzi, w tym niejednokrotnie też znoszenia pewnych uciążliwości z tym związanych. Bezspornym jest bowiem, iż już sam fakt pozbawienia wolności (izolacji) może powodować złe samopoczucie, agresję, przygnębienie czy nawet depresję. W każdym przypadku uciążliwości związane z izolacją stanowią nieunikniony element cierpienia wpisanego w pozbawienie wolności wynikający z charakteru tej kary.

Reasumując, w przypadku powoda W. B. nie doszło do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowania środka w postaci tymczasowego aresztowania i kary pozbawienia

wolności. Można stwierdzić, że uciążliwości związane z izolacją w przypadku powoda nie przekraczały nieuniknionego elementu cierpienia wpisanego w pozbawienie wolności. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że warunki osadzenia powoda w jednostkach penitencjarnych po dacie 1.06.2012r były niehumanitarne czy naruszały jego godność osobistą.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił powództwo w całości, na podstawie art. 24 kc, 417 § 1 kc, 448 kc i 445 § 1 kc.

4. Koszty procesu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego należnych zastępcy procesowemu pozwanego określono na podstawie art. §2 ust. 1 i 2, §4 ust. 1 i 2, § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2002r., nr 163, poz. 1348 ze zm.).